
Eurajoki–Lapinjoki-vesistöalueeryhmä
kokous 1/2012

Aika: Perjantai 13.4.2012 klo 9:30–12:30

Paikka: Rauman kaupungintalon valtuustosalin
Kanaliranta 3, Rauma

Läsnä: Rauli Antola, Hannu Aro, Jouni Aro, Martti Aro, Pertti Arvela, Markku Haukioja, Veijo Heikkilä, Esko Huhtamaa, Juha Hyvärinen, Tuija Kailaste, Mari Kallio, Teija Kirkkala, Maria Kämäri, Arto Lamminen, Elina Liinaharja, Oiva Mikola, Pekka Paavilainen, Johanna Rinne, Kati Saarni, Henri Vaarala, Seppo Varjonen, Marja Vieno, Juhani Vihervuori

Asialista

09:30 Saapuminen ja tulokahvit

10:00 1. Avaus ja tervehdyssanat

Ympäristönsuojelupäällikkö Juha Hyvärinen Rauman kaupungin ympäristötoimesta avasi kokouksen ja toimi samalla puheenjohtajan sijaisena. Hyvärinen kertoi valtuustosalin ja valtuustonpuheenjohtajien historiasta. Raumalla on juhlavuosi: kaupunki täyttää 570 vuotta tiistaina 17.4.2012. Puheenjohtaja korosti, että tehtävää vesien suojeleminen saralla on yhä. Eurajoen ja Lapinjoen vesistöt ovat raumalaisten ajatuksissa lähinnä vedenhankintalähteinä.

Kokoukseen osallistui 23 henkilöä. Suoritettiin läsnä olevien esittely.

2. Vesienhoidon ajankohtaiskatsaus

Ylitarkastaja Pekka Paavilainen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi ajankohtaisista vesistöasioista. Esityksen aineisto: **Liite 1**

Vesienhoidon ensimmäinen kuuleminen tällä suunnittelukaudella toteutetaan 15.6.–17.12.2012, jolloin kuullaan vesienhoidon työohjelmasta ja keskeisistä kysymyksistä. Keskeiset kysymykset esitellään osa-alueittain (esim. Eurajoki–Lapinjoki). Vesienhoitosuunnitelmissa (2010–2015) esitettyjen toimenpiteiden toteutumista seurataan ja tietoa toteutustilanteesta kerätään mm. alueen toimijoilta, kunnilta ja muilta viranomaisilta. Toteutumistilanteesta raportoidaan EU:lle joulukuussa 2012.

Merenhoidossa järjestetään kuuleminen 16.4.–15.5.2012 meren nykytilan arviosta, tavoiteltavan hyvän tilan määrittelystä ja hyvään tilaan johtavista ympäristötavoitteista. Vesienhoidon ja merenhoidon kuulemisissa kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä kyseistä asiakirjoista.

Merenhoidossa järjestetään kuuleminen 16.4.–15.5.2012 sähköisenä:

www.ymparisto.fi/los/merenhoito. Vesienhoidon kuulemisaika on puolestaan ajalla 15.6. – 17.12.2012 sähköisenä: www.ymparisto.fi/lantinenvesienhoitoalue. Kuulemisasiakirjat ovat nähtävillä kuntien ilmoitustauluilla sekä Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa Turun ja Porin toimipaikoissa.

Keskusteltiin vesienhoidon kuulemisen keskeisten kysymyksien kartoista. Päivitetyt kartat eivät olleet vielä valmiit, joten tarkastelimme vuoden 2007 karttaa. Uusiin karttoihin merkitään myös merkittävät tulvariskialueet. Paavilainen totesi, että Rauman alue on merkittävä tulvariskialue, sillä ranta on matalalla ja asutusta/teollisuutta on rannoilla paljon. Merkittäviä meritulvariskialueita Lounais-Suomessa ovat myös Turku, Naantali ja Raisio.

3. Ajankohtaista VELHO-hankkeessa, Satavesi-ohjelmassa ja vesienhoidossa

Koordinaattori Johanna Rinne Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi Satavesi-ohjelman ja VELHO-hankkeen ajankohtaisia asioita. Esityksen aineisto: **Liite 2**

Käsitellään ajankohtaisia asioita. Eurajoki–Lapinjoki-alueen kehittämisohjelmaa on päivitetty. Päivitetty kehittämisohjelma lähetetään ryhmäläisille sähköpostilla kommentoitavaksi.

Päivitetty kehittämisohjelmataulukko lähetetään myöhemmin ryhmälle kommentoitavaksi. Keskusteltiin tulevasta Porin SuomiAreenasta, jonka aikana järjestettävällä Kansalaistorilla myös Satavesi esittäytyy Itämeri-kylässä. Teija Kirkkala mainitsi, että 16.7.2012 SuomiAreena-tilaisuus on Kauttuan Ruukinpuistossa teemalla ”Ruoka ja Vesi”: <http://www.pyhajarvi-instituutti.fi/image/pdf-tiedostot/suomiareena%20nettin%20versio2%20.pdf>. Puhuttiin myös leväseurannasta. Älypuhelimilla tehtävä kansalaisten omatoiminen leväseuranta Levävahti-ohjelmalla ja SYKEN Järviwiki-palvelu herättivät mielenkiintoa (www.jarviwiki.fi, www.jarviwiki.fi/wiki/Levävahti). Ryhmästä esitettiin toivomus Järviwiki-koulutuksen järjestämisestä.

4. Eurajoki–Lapinjoki-ryhmältä tulleet pilottihanke-ehdotukset

Koordinaattori Johanna Rinne Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli pilottihanke-ehdotukset. Esityksen aineisto: **Liite 2**

VELHO-hankkeessa toteutetaan vuoden 2013 loppuun mennessä Lounais-Suomen alueella vesienhoidon esimerkkihankkeita. Ehdotuksia hankkeiksi pyydettiin myös Eurajoki–Lapinjoki-ryhmältä syksyllä 2011. Ehdotuksia tuli neljä:

- Köyliönjoen ja Pyhäjoen kalateiden suunnittelu*
- Säkylän Pyhäjoen valuma-alueen vesiensuojelukohteiden inventoinnit ja niiden toiminnan kartoitus*
- Uuden Papinpellon asuinalueen hulevesialtaan (kosteikon) suunnittelu Raumalla*
- Rauman Kinnon- ja Susivuorenojen kunnostamisen suunnittelu vesiensuojelulliset toimet huomioiden*

Pilottihankeideoista keskusteltiin vilkkaasti. VELHO-hankkeen pilottihankerahoituksesta (alun perin n. 20 000 €/vesistöalue) joudutaan tinkimään hankkeen budjetin supistuessa.

Rauman Papinpellon kosteikon suunnittelu on mukana Pyhäjärvi-instituutin valumavesi-hankkeessa.

Lapin Saarnijärvi nousi yhdeksi uudeksi pilottiehdotukseksi. Saarnijärvi on lähes umpeenkasvanut lintuvesi Lapin kunnassa. Järven vedenpinta on 1950-luvulla laskenut luonnollisena patona ja veden korkeuden säätelijänä toimineen kallion räjäytyksen takia. Järven pohjoispuolella sijaitsee Sammallahdenmäen arvokas pronssikautinen hautaröykkiöalue, joka kuuluu Unescon maailmanperintöluetteloon. Järvi kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Järven linnustollinen arvo on heikentynyt umpeenkasvun takia.

Ryhmä kannatti Saarnijärven kunnostussuunnitelman tekoa pilottina. Pilotissa voidaan toteuttaa vain suunnittelu, rahoitus toteuttamiseen haetaan sitten muualta. Käytännön työt voidaan toteuttaa esimerkiksi hankkeella. Saarnijärven kunnostussuunnitelman tiimoilta koostetaan syksyllä 2012 ryhmällä: Teija Kirkkala (Pyhäjärvi-instituutti), Johanna Rinne (Varsinais-Suomen ELY-keskus/ VELHO-hanke), Heli Perttula (Varsinais-Suomen ELY-keskus), Veijo Heikkilä (Varsinais-Suomen ELY-keskus), Rauman kaupungin edustaja (tähän nimettiin myöhemmin Maria Kämäri), Olli Mattila (Varsinais-Suomen ELY-keskus/Luonnonsuojeluyksikkö) ja Pertti Arvela (Saarnijärven edustaja).

5. Valumavesien hallinta ja käsittely muuttuvassa ilmastossa -hanke (2011–2012)

Suunnittelija Henri Vaarala Pyhäjärvi-instituutista kertoi valumavesihankkeen kuulumisia. Esityksen aineisto: **Liite 3**

Pyhäjärvi-instituutin Valumavesien hallinta ja käsittely muuttuvassa ilmastossa -hanke käynnistyi keväen 2011 aikana. Hankkeen toiminta-alue on Satakunta, mutta pilotointialueeksi on valittu Eurajoen ja Lapinjoen valuma-alueet. Hankkeen keskeiset tavoitteet ovat veden varastointi valuma-alueilla, ravinteiden kierrätys ja kasteluveden määrän ja laadun parantaminen. Hankkeessa toteutetaan pilot-kohteita, joilla pyritään pidättämään vesiä valuma-alueilla, samalla ravinteita pidättäen ja kierrättäen. Valumavesien ravinteiden poistamiseksi kehitetään uusia innovaatioita ja etsitään mahdollisimman kierrätettäviä materiaaleja. Hankkeessa selvitetään Satakunnan kasteluvesien todellinen tilanne tällä hetkellä.

Hankkeessa paneudutaan maataloudesta peräisin olevien ravinteiden talteenottoon ja kierrätykseen. Erityisesti muuttuvassa ilmastossa halutaan huomioida talviaikaisen kuormituksen hallinta. Hankkeessa on pilotoitu mm. fosforisuodattimia, joiden avulla on tarkoitus poistaa liukoista fosforia.

Kasteluvesien tilanteesta on tehty kysely koko Satakunnan alueella ja raportti tuloksista on valmistumassa.

6. Yhteinen Selkämeri -hankkeen esittely (Botnia Atlantica -ohjelma)

Toiminnanjohtaja Teija Kirkkala Pyhäjärvi-instituutilta esitteli Yhteinen Selkämeri -hankkeen. Esityksen aineisto: **Liite 4**

Eurajoki–Lapinjoki-työryhmä on osallistunut vuonna 2010 käytännön vesiensuojelutoimia edistävän hankkeen suunnitteluun ja rahoituksen mietintään. Kuulimme reilu vuosi sitten Satakuntaa koskevan Interreg-ohjelma Botnia Atlantica -sihteeristön Suomen jäsentä Hans Beijaria ja joulukuussa 2010 ideoimme mahdollisen BA-hankkeen sisältöä. Pyhäjärvi-instituutti on sen jälkeen etsinyt hankekumppaneita ja lopulta siinä monien vaikeuksien jälkeen myös onnistunut. Hankehakemus on nyt jätetty. Hankkeen teemoina ovat käytännön vesiensuojelutoimet valuma-alueella (erityisesti kosteikot ja haja-asutuksen jätevedet), kalastus ja kalatalous (erityisesti kalataloudelliset kunnostukset ja virkistyskalastuksen edistäminen) ja ympäristötietoisuus.

Haja-asutuksen jätevedet on jouduttu jättämään hankkeesta pois, koska yhteistyökumppania ei löytynyt Ruotsista eikä Norjasta.

7. Pyhäjärvi-instituutin kansainvälinen yhteistyö

Toiminnanjohtaja Teija Kirkkala Pyhäjärvi-instituutilta kertoi Pyhäjärvi-instituutin kansainvälisistä yhteistyökuvioista. Esityksen aineistosta on kooste Yhteinen Selkämeri -esityksen lopussa (**Liite 4**)

Pyhäjärvi-instituutissa on käynnissä Pyhäjärven ja kiinalaisen Taihu-järven yhteistutkimushanke Lakes in trouble, jota rahoittavat Suomen Akatemia ja Kiinan tiedeakatemia.

Kansainvälistä yhteistyötä tehdään myös instituutin Rapu-hankkeessa. Ruotsissa on parhaillaan käynnissä vastaava kansallinen täplärapuhanke, jonka kanssa on jo syntynyt erittäin hyvää yhteistyötä.

Vireillä on yhteistyötä myös englantilaisten ja ranskalaisten kanssa. Pyhäjärvi-instituutilla on jatkuvaa yhteydenpitoa kansainvälisten vesistötutkijoiden kanssa.

8. Mahdolliset muut asiat

Seppo Varjonen esitteli Ala-Satakunnan Ympäristöseuran tekemän kuntalaisaloitteen Eurajokivarren kunnille. Kyseessä on kuntalaisaloite, joka on lähetetty tämän valuma-alueen kunnille. Eurajoki-asiaa on seurattu vuosikymmenten aikana, mutta aloitteelle loi pohjan se tosiasia, että Eurajoella on jatkuvia ongelmia vesientilan ja -suojelun suhteen. Muun muassa Kauttuan paperitehtaalla on jatkuvia päästöjä ja jätevedenpuhdistamoilla on ongelmia. Lännen tehtaiden jätevedenpuhdistamolla oli vuoden lopulla kaikkien tiedossa olevia mittavia ongelmia. Nyt halutaan kiinnittää huomiota tähän asiaan ja esitetään, että jokea kuormittavat yritykset ja Rauman, Eurajoen, Euran, Säskylän ja Köyliön kunnat käynnistävät yhteisen hankkeen Eurajoen vesiensuojelun, vesihuollon, maan- ja virkistyskäytön sekä ympäristöimagon kehittämiseksi. Yhteishankkeen koordinoijiksi esitetään Rauman, Eurajoen ja Pyhäjärvisen ympäristötoimistoja sekä Pyhäjärvi-instituuttia. Aloite: **Liite 5**

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous on viikolla 40. Paikka ja aika tarkennetaan myöhemmin.

Kokous päättyi klo 13.00.

Muistion laati Kati Saarni

Muistio liitteineen on nähtävissä myös Satavesi-ohjelman Internet-sivustolla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/satavesi